

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Национално тело за акредитацију
и обезбеђење квалитета
у високом образовању
Комисија за акредитацију
и проверу квалитета
Број: 612-00-00281/8/2021-03
Датум: 21. 04. 2022. године
Булевар Михајла Пупина 2
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА БЕОГРАД			
Примљено:	6.5.2022		
Орган:	Број:	Прилог:	Вредност:
01	875/1	/	/

На основу члана 21, став 1, тачка 1 Закона о високом образовању („Службени гласник РС” бр. 88/17, 73/18, 27/18 - др. закон, 67/19, 6/20 - др. закони, 11/21- Аутентично тумачење, 67/21 – др. закон и 67/21) Комисија за акредитацију и проверу квалитета, на седници одржаној дана 21. 04. 2022. године, донела је

РЕШЕЊЕ

о акредитацији студијског програма

Утврђује се да **Универзитет у Београду – Факултет политичких наука, са седиштем у Београду**, у улици Јове Илића бр. 165, ПИБ: 101746499, Матични број: 07028121, испуњава прописане стандарде за акредитацију студијског програма **Мастер академске студије (МАС) – Еколошка политика**, у оквиру образовно-научног поља Друштвено-хуманистичке науке и научне области Политичке науке, за упис **25 (двадесет пет)** студената у седишту Установе.

На основу овог решења, Национално тело за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању издаће уверење о акредитацији студијског програма из става 1. овог решења.

Образложење

Високошколска установа Универзитет у Београду – Факултет политичких наука (у даљем тексту: ВШУ), са седиштем у Београду, у улици Јове Илића бр. 165, је дана 16. 08. 2021. године поднела Захтев за акредитацију студијског програма Мастер академске студије (МАС) – Еколошка политика (у даљем тексту: СП), под бројем 612-00-00281/2021-03.

У складу са чланом 21, став 2, тачка 1 Закона о високом образовању, Комисија за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија) образовала је Поткомисију за образовно-научно поље Друштвено-хуманистичке науке (у даљем тексту: Поткомисија) ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлука о захтевима за акредитацију.

Комисија је усвојила предлог за именовање рецензентске комисије на седници одржаној 30. 09. 2021. године, а директор Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању именовао је рецензентску комисију дана 30. 09. 2021. године.

Рецензентска комисија (у даљем тексту: РК) утврдила је чињенице од значаја за доношење одлуке о акредитацији СП увидом у поднету документацију и непосредним увидом у рад ВШУ. РК је дана 18. 01. 2022. године посетила ВШУ и након посете сачинила коначни извештај на српском и сажетак на енглеском језику, који укључује и евентуалне оправдане примедбе ВШУ, као и оцену квалитета анализираног СП, и поднела га Поткомисији на разматрање. На основу Извештаја РК, Поткомисија је поднела Извештај о оцени испуњености стандарда за акредитацију СП (у даљем тексту: Извештај) у коме је утврдила да су испуњени стандарди прописани Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС”, бр. 13/19, 1/21 и 19/21) и предложила је Комисији да донесе решење о акредитацији студијског програма.

Комисија је, на седници одржаној дана 21. 04. 2022. године, на основу Извештаја Поткомисије и Извештаја РК, донела **Решење о акредитацији студијског програма Мастер академске студије (МАС) – Еколошка политика**, који се реализује на ВШУ у оквиру образовно-научног поља Друштвено-хуманистичких наука.

Констатује се да је ВШУ доставила документацију у складу са захтевима Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма дана 30. 08. 2021. године.

На основу Извештаја РК, Извештаја Поткомисије и увида у поднету документацију за акредитацију СП, утврђена је испуњеност прописаних стандарда за акредитацију студијског програма, сваког појединачно, што је документовано релевантним чињеницама, и то:

Стандард 1: Структура студијског програма

РК је оценила испуњеност стандарда на основу текста у опису стандарда 1, прилога уз стандард 1, чињеница које је утврдила на основу приложених докумената које је ВШУ обезбедила уз образложење које је изнето у даљем тексту:

У оквиру стандарда 1 дат је опис структуре и садржаја студијског програма. Мастер студијски програм ЕП омогућава студентима да истраже велики број политичких питања која се отварају као последица савремених еколошких проблема; по природи је мултидисциплинаран, у оквиру друштвено-хуманистичких наука. Наведене су обавезне и изборне дисциплине, односно, студијска подручја на мастер програму, њихови елементи као и њихова сврха. Наведени су услови уписа, наведене су методе извођења наставе и бодовна вредност сваког предмета и студијског програма исказана у складу са Европским Системом Преноса Бодова (ЕСПБ). Према стандарду, студенти ће стицати знања кроз предавања, вежбе, семинаре, и самостални истраживачки рад, на студијском програму су комбиновани предмети теоријско-методолошког, научно-стручног и стручно-апликативног карактера, а курсеви и израда завршног (мастер) рада заједно носе 60 ЕСПБ. Као прилог достављен је линк који води ка вебсајту установе.

У Извештају о самовредновању у вези са стандардом 4. Квалитет студијског програма наводи се да:

- ВШУ нема утврђене механизме праћења квалитета студијских програма,
- учешће студената на ННВ ВШУ доприноси одлуци да ли ће студијски програм бити усвојен;
- ВШУ има успостављене механизме за прикупљање повратних информација о квалитету студија и студијских програма од стране послодаваца;

- ВШУ нема успостављен ефикасан начин за повезивање са бившим студентима, дипломцима;
- ВШУ није у могућности да утврди да ли исходи учења и стручност коју дипломирани студенти добијају на крају студија одговара потребама тржишта;
- на ВШУ функционише Центар за каријерни развој чији је циљ повезивање ВШУ са јавним институцијама и привредом;
- ВШУ обезбеђује студентима учешће у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма;
- ВШУ непрекидно осавременује понуду образовних профила кроз увођење нових студијских програма на последипломским студијама.

У оквиру стандарда 4 Извештаја о самовредновању су наведени и резултати анкете која се спроведена међу студентима, а резултати показују да висок број запослених дипломаца не ради у струци (46,8%), док 76% дипломаца сматра да има малу шансу за запослење у струци. С друге стране, послодавци су у највећем проценту задовољни радом дипломаца, 57,1% испитаних послодаваца је изјавило да је квалитет рада дипломаца са ВШУ исти као квалитет рада дипломаца са других установа, док је 42,9% послодаваца изјавило да је квалитет рада дипломаца са ВШУ у просеку бољи. РК се слаже са предлогом мера које су наведене у оквиру стандарда 4 Извештаја о самовредновању, од којих су успостављање контакта са дипломцима и добијање извештаја од Националне службе за запошљавање најважнији кораци.

Од неопходних елемената за стандард 1 мастер студијски програм ЕП не садржи предуслове за упис појединих предмета или групе предмета, начин избора предмета из других студијских програма и услове за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија. Руководилац студијског програма је одговорио да су наведене примедбе усвојене, тако да је у оквиру сваког силабуса наведено да не постоје потребни предуслови и услови за упис предмета на овом мастер програму. Начин избора других студијских програма и услов за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија је регулисан Правилником о мастер академским студијама ФПН и то је унето у стандард 1, сходно захтевима РК.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 9 (девет).

Стандард је испуњен.

Стандард 2: Сврха студијског програма

РК је оценила испуњеност стандарда на основу текста у опису стандарда 2, прилога уз стандард 2, чињеница које је утврдила на основу приложених докумената које је ВШУ обезбедила уз образложење које је изнето у даљем тексту:

У оквиру стандарда 2 дефинисана је сврха студијског програма из чега је потврђено да студијски програм обезбеђује стицање компетенција које су друштвено оправдане и корисне у складу са стандардом, а такође је потврђена усаглашеност сврхе студијског програма са основним задацима и циљевима установе, што је потребно нагласити. Како се наводи, након дипломирања, студенти ће бити оспособљени за непосредни практичан и самостални аналитичко-истраживачки рад у државним органима и административним службама, међународним организацијама и научно-истраживачким установама. Као прилог достављен је линк који води ка вебсајту установе.

На сајту Факултета, у делу који се односи на студије нису доступне информације о стицању компетенција у оквирима студија овог студијског програма, што би будућим студентима било од значаја. Руководилац студијског програма је одговорио да ће бити додат и део о компетенцијама студената за МАС ЕП када се буду вршиле измене на сајту Факултета.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 9 (девет).

Стандард је испуњен.

Стандард 3: Циљеви студијског програма

РК је оценила испуњеност стандарда на основу текста у опису стандарда 3, прилога уз стандард 3, чињеница које је утврдила на основу приложених докумената које је ВШУ обезбедила уз образложење које је изнето у даљем тексту:

У оквиру стандарда 3 наведено је 11 циљева студијског програма, а све у циљу оспособљавања студената за планирање, процену и примену политичких одлука које се тичу еколошких проблема. На основу сагледавања предатог материјала за акредитацију може се констатовати да су циљеви студијског програма ЕП у целини у складу са основним задацима и циљевима ВШУ, иако у тексту стандарда 3 недостаје појашњење усклађености циљева студијског програма и задатака установе. Такође, може се констатовати да су циљеви студијског програма углавном усклађени са захтевима одређене области и тржишта рада, привредног развоја и дефинисаног квалификационог оквира. Као прилог достављен је линк који води ка вебсајту установе.

Приликом посете РК је поставила питање везано за један од наведених циљева студијског програма који предвиђа да студенти буду оспособљени за израду анализа утицаја на животну средину, еколошку cost-benefit анализу итд. РК је желела да зна да ли су након дипломирања студенти заиста оспособљени за овакве врсте анализа имајући у виду да оне захтевају предзнање из природних наука. РК констатује да је током посете, руководилац мастер програма је дао одговор на ово питање.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 9 (девет).

Стандард је испуњен.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Рецензентска комисија је оценила испуњеност стандарда 4 на основу увида у текст описа стандарда 4 и прилога Додатак дипломи уз образложење да су компетенције које стичу студенти који заврше ове студије углавном описане на одговарајући начин, али са одређеним недостацима. Исходи учења су дефинисани, РК сматра такође на одговарајући начин али са одређеним недостацима у односу на Блумову таксономију. РК констатује да је приложен адекватно попуњен Додатак дипломи, са подацима о стеченој дипломи, подацима о врсти и нивоу студија, подацима о садржају и постигнутим резултатима, као и подацима о намени стеченог назива. Након дипломирања студент добија диплому са звањем Мастер политиколог.

У целини посматрано, опште способности које студенти стичу савладавањем студијског програма су у иницијално предатом материјалу површно описане у смислу захтева стандарда 4. Потребно би било кориговати опис општих компетенција на задовољавајући начин, комбиновањем стандарда Директиве 2005/36/EУ и упутства за акредитацију из стандарда 4, и укључити у опис следеће:

- способност анализе, синтезе и предвиђања решења и последица;
- овладавање методима, поступцима и процесима истраживања;
- развој критичког и самокритичког мишљења и приступа;
- примену знања у пракси;
- развој комуникационих способности и спретности, као и сарадње са ужим социјалним и међународним окружењем; и
- професионалну етичност.

Предметно-специфичне способности које студенти стичу савладавањем студијског програма су такође површно описане у иницијално поднетој документацији у смислу

захтева стандарда 4. РК је препоручила кориговање описа и укључивање следећих елемената:

- темељно познавање и разумевање дисциплине одговарајуће струке;
- решавање конкретних проблема уз употребу научних метода и поступака;
- повезивање основних знања из различитих области и њихове примене;
- праћење и примену новина у струци;
- развој вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју;
- употребу информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима одговарајућег подручја).

ВШУ је навела да су предложени елементи прилагођени и инкорпорирани у стандард 4.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 9 (девет).

Стандард је испуњен.

Стандард 5: Курикулум

РК је оценила испуњеност стандарда на основу текста у опису стандарда 5, прилога уз стандард 5, чињеница које је утврдила на основу приложених докумената које је ВШУ обезбедила, и увидом у приложену документацију РК констатује да је ВШУ доставила следеће податке за стандард 5:

- табелу 5.1. Распоред предмета по семестрима и годинама студија (Структура студијског програма), табелу 5.16. Распоред предмета по семестрима и годинама студија за студије другог степена студија и табелу 5.3 Изборна настава на студијском програму;
- извештаје 1 и 2;
- прилоге 5.1. Књига предмета, 5.2. Одлуке о прихватању програма (24.06.2021 и 21.07.2021), 5.3. Програм Научно истраживачког рада и Развоја научноистраживачког подмлатка (2021-2024), и 5.4. Решење о акредитацији научноистраживачке организације рада (10.05.2018).

Увидом у приложену документацију РК констатује да недостаје табела 5.2.а Књига предмета - студијски програм (назив програма). Установа је доставила фолдер под називом Књига предмета, али је то Т 5.2. РК је накнадно добила од ВШУ тражену табелу.

Увидом у приложену документацију РК је утврдила следеће:

- студијски програм мастер академских студија ЕП траје два семестра и вреди 60 ЕСПБ (30 ЕСПБ по семестру);
- у структури студијског програма изборна настава је заступљена са 52,50% (31,50 ЕСПБ) у односу на укупан број 60 ЕСПБ (заједно са изборних 50% од завршног рада) што је знатно више од минималних 30% предвиђених стандардом 5;
- листа изборних предмета садржи више од двоструког броја предмета у односу на број који се бира (Од 12 изборних бира се 4 предмета);
- постоје две изборне листе, за сваки семестар по једна, а хетерогености курикулума доприносе одређени предмети који по називу и приказаној садржини немају додирних тачака са еколошком политиком;
- сви изборни предмети имају исти број часова активне наставе и број ЕСПБ;
- предвиђена су три обавезна предмета (у првом семестру Савремена ЕП и одрживи развој и Еколошко право и еколошки стандарди, а у другом ЕП Србије) који имају исту структуру активне наставе и исти број ЕСПБ као и изборни;
- није предвиђен методолошки предмет који би студенте упознао са методама истраживања, што је кључно за израду завршног рада, а како се у силабусу Завршног рада као очекивани исход на првом месту истиче „овладавање методолошким средствима и

аналитичком апаратуром“, поставља се питање постизања овог исхода без једне овакве дисциплине;

- у структури студијског програма, заступљене су следеће групе предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова: академско-општеобразовни - 3,33 %, теоријско-методолошки - 23,33 %, научно-стручни - 48,33 %, и стручно-апликативни - 25,00%;
- академско-општеобразовни и теоријско-методолошки предмети носе 26,66 % у односу на укупан број ЕСПБ, док научно-стручни и стручно-апликативни носе 73,33% што је приближно процентима који се захтевају стандардом 5;
- активна настава заступљена је са 20 часова у првом и 20 часова у другом, укупно 40, односно са 600 часова годишње;
- саставни део курикулума је стручна пракса од 3 ЕСПБ, односно 90 осталих часова, што је у складу са стандардом;
- завршни рад је обавезан и састоји од две позиције: Завршни рад - истраживање (8 часова СИР, 120 часова) и Завршни рад - израда и одбрана – 2 часа осталих часова (30).
- завршни рад је приказан као заједнички што се тек може видети из електронског обрасца кроз приказане бодове, па је ово је потребно приказати и у Књизи предмета;
- истраживања садржана у завршном раду (активна настава) су правилно одабрана и то као студијско-истраживачки рад – СИР;
- за већину предмета приложен је распоред по семестрима, фонд часова активне наставе и припадајући ЕСПБ, заједно са описом предмета (назив предмета, тип предмета, семестар када се реализује, број ЕСПБ бодова, име наставника, циљ курса са очекиваним исходима, знањима и компетенцијама, предуслове за похађање предмета, садржај предмета, препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања, број часова активне наставе и др.) које прописују стандарди за акредитацију студијских програма, у Прилогу 5.1. Књизи предмета;
- препоручена литература је углавном новијег датума и адекватно прати наставно градиво, али у неким случајевима дат је врло обиман списак обавезне и допунске литературе, као што је случај са предметима: Спољна и безбедносна политика САД после Хладног рата, ЕП ЕУ, Политика и дипломатија одрживог развоја. Установа је уважила примедбе комисије и за неке предмете смањила обим обавезне и допунске литературе;
- у неким случајевима је литература на страном језику иако се програм реализује на српском, и иако познавање енглеског језика није услов за упис на мастер студије што се може видети у Правилнику о мастер академским студијама ВШУ. (Визуелна репрезентација политике (само један наслов на српском), Политика и дипломатија одрживог развоја);
- код предмета Политика и дипломатија одрживог развоја погрешно је наведен услов, циљ и исход су врло обимно наведени, а нарочито је обиман садржај предмета и немогуће га је реализовати за 30 часова предавања;
- у неким случајевима литература није савремена, што је нарочито потребно тамо где би се новија литература требало подразумевати, као што је случај са Еколошким правом и еколошким стандардима где се законодавство последњих година мењало, као и са предметом Савремена ЕП и одржив развој чији назив сугерише савременију литературу;
- за статус предмета ЕП Србије стоји обавезан/изборан, а треба само обавезан;
- у силабусу Завршног рада недостају рубрике - назив студијског програма (ЕП), наставници (сви наставници) и статус предмета (О/И).

Руководилац студијског програма је одговорио да методолошки предмети нису уврштени управо зато што методолошки предмети постоје на ОАС ВШУ, те руководилац сматра да не постоји потреба да се студенти поново уводе и упознају са методама истраживања у политичким, и уопште, у друштвеним наукама. Методе истраживања које

се као знања стичу и усвајају на основним студијама су сасвим довољна, а њихово овладавање на овом мастер програму се пре свега практикује још и кроз израду самосталних студентских пројеката и семинарских радова. Комисија је уважила објашњење установе у погледу недостатка методолошког предмета у курикулуму. Када је у питању примедба везана за Завршни рад, наводи се да се у допуни документације налази структура студијског програма са унетим изменама, у складу са сугестијама РК.

На основу горепоменог РК констатује да су потребне одређене измене силабуса који су приложени. Ако се и наводи више библиографских јединица потребно је навести делове који су обавезна литература, потребна за испит. У већини случајева се као циљ предмета наводи „стицање основних знања“ па стога овако обимна литература није потребна. Ово није ни у складу са Правилником о наставној литератури који је Установа приложила (чл. 2. ст. 4) где се каже да „наставна литература у погледу квалитета, садржаја и обима мора у потпуности да одговара циљевима студијског програма и програму предмета на који се односи.“ На одређеним предметима потребно је иновирати литературу, изменити литературу тако да обим обавезне литературе буде прилагођен циљевима предмета и да највећи део обавезне литературе буде на српском језику.

У складу са препорукама рецензената, према одговору ВШУ, литература је на неким предметима редукована или коригована, а због тога што су предмети нови, и литература за њих мора бити на енглеском језику. Такође наглашава да шира литература није исто што и обавезна литература. То је списак аутора и дела у којима се поједина проблематика шире анализира или проучава и која је дата студентима на слободан избор, дакле није наметнута. У томе је смисао формулације "основна знања" која се пружају студенту док је на њему да своја основна знања проширује кроз ширу литературу. Из тих разлога ни пагинација није наведена.

Руководилац студијског програма по питању савремености литературе наводи да сам назив предмета не мора стриктно да сугерише да и литература мора бити најновијег датума, па у случају предмета Савремена ЕП и одржив развој предметни наставник гарантује да литература пружа довољно знања студентима јер је реч о не само кључним и важним ауторима него и о делима. Што се тиче предмета Еколошко право и еколошки стандарди предметни наставник је поступио по сугестијама РК. Такође, примедба РК везано за предмет Политика и дипломатија одрживог развоја је делимично усвојена. Такође, усвојене су сугестије за статус предмета ЕП Србије и за силабус Завршног рада.

Комисија је прихватила објашњење ВШУ који је истакао да студенти који уписују и похађају овај мастер имају високо знање енглеског језика које им је омогућавало не само праћење литературе већ и предавања гостујућих страних професора из ових области. Такође, поједини предмети су апсолутно нови и литература за њих је таква да мора бити базирана на страној литератури.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 7 (седам).

Стандард је испуњен.

Стандард 6: *Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма*

РК је оценила испуњеност стандарда на основу текста у опису стандарда 6, прилога уз стандард 6, чињеница које је утврдила на основу приложених докумената које је ВШУ обезбедила уз образложење које је изнето у даљем тексту. Из описа стандарда 6 и прилога 6.1. - 6.3. који се тичу упоредивости са сличним програмима на иностраним високошколским установама посебно у оквирима европског образовног простора и упућују на линкове сродних студијских програма, може се констатовати да постоји усаглашеност између МАС ЕП на Факултету политичких наука Универзитета у Београду

и наведених програма, те закључујемо да је овај стандард испуњен. Како је наведено, понуђени курикулум МАС ЕП је упоредив са пет мастер студијских програма угледних високошколских установа од којих су неке из оквира европског образовног простора:

1. SciencesPo, Paris School of International Affairs, Paris, France, Master in Environmental Policy

2. University of Oxford, Oxford, UK, MSc in Nature, Society and Environmental Governance

3. University of Denver, USA, MA/Mres, Master of Science in Environmental Policy and Management with a concentration in Environmental Policy

4. Johns Hopkins University, Krieger School of Art and Sciences, Washington, USA, MS in Environmental Sciences and Policy

5. Keele University, Milton Keynes, UK, MS Environmental Sustainability and Green Technology.

РК је констатовала (приступ наведеним сајтовима 5.11.2021.) да је прилог 6.1. - 6.3 доступан, а упоређивани мастер програми доступни путем приложених линкова.

Такође, РК је констатовала да недостаје прилог 6.4. који би представљао pdf документ курикулума акредитованих иностраних студијских програма са којима је студијски програм усклађен (листа предмета), па напомиње да је потребно доставити овај прилог.

ВШУ је доставила допуну стандарда 6, уз напомену да да мастер Еколошка политика није "copy paste", те да је питање усклађености пре свега питање сличности по предметима као и по исходима и циљевима. Поједини акредитовани страни студијски програми на својим интернет страницама нуде само курикулуме али не и силабусе. Други дају само опште назнаке свог мастер програма, односно циљеве и исходе, док се силабуси и курикулуми достављају само на упит потенцијалним студентима. И трећи универзитети разликују једногодишње и двогодишње мастер програме у зависности како су структуриране ОАС. Већина страних компатибилних мастер програма су универзитетски а не факултетски, што представља микс природних, техничких и друштвених наука, док је МАС Еколошка политика јединствен пре свега за политичке науке и друштвено хуманистичке науке.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 9 (девет).

Стандард је испуњен.

Стандард 7: Упис студената

РК је оценила испуњеност стандарда на основу текста у опису стандарда 7, прилога уз стандард 7, чињеница које је утврдила на основу приложених докумената које је ВШУ обезбедила, уз образложење које је изнето у даљем тексту:

Планиран број студената на овом студијском програму је 25. Овај број је одређен просторним и кадровским могућностима установе и у складу је са досадашњим бројем студената за које је акредитован програм ЕП.

Јасно су изнети услови за упис кандидата везано за претходно завршене основне студије на Факултету политичких наука или неком другом факултету из групације друштвених наука, Биолошком факултету, Пољопривредном факултету и Природно-математичком факултету.

Приложен је преглед броја студената који су уписани на студијски програм у текућој и претходне две године, као и преглед броја студената који су уписани на студијски програм по годинама студија у текућој школској години.

Приложен је Конкурс за упис студената на мастер академске студије у школској 2020/21. години, документ који појашњава услове уписа, као и Одлука за именовање

Комисије за пријем студената. Наведено је да се конкурс за упис кандидата објављује се на веб презентацији Факултета: www.fpn.bg.ac.rs, као и на огласној табли Факултета.

РК примећује да у Конкурсу за упис нису наведени општи и посебни услови конкурса за упис на програм ЕП. Такође, било би потребно навести начин на који се спроводи пријемни испит за кандидате који конкуришу за упис на студијски програм. РК препоручује да се при упису проверавају врста знања, склоности и способности које одговарају природи студијског програма и да начини те провере одговарају карактеру студијског програма, као и да се исти објављују се у конкурс.

РК примећује да је наведено да се од кандидата очекује да поседују знање минимум једног страног језика, иако се нигде детаљније не прецизира који су то страни језици, као ни начин на који се утврђује знање кандидата – да ли је потребан доказ (сертификат/диплома), и ако јесте шта се сматра релевантним доказом.

ВШУ наводи да је у допуни документације достављен извод из Статута ФПН који регулише услове уписа на ОАС и МАС. Такође, наводи да Правилник о мастер академским студијама у свом члану 29. прецизира да је могуће организовати извођење наставе на страном језику на обавезним и изборним предметима. У складу с тим, конкурс не може да прецизира који је то страни језик. Током разговора за пријем на мастер академске студије кандидати се информичу о конкретном страном језику и потребном нивоу знања језика. Такође, уколико постоји потреба, током пријемног испита организује се усмено или писмено тестирање из наведеног страног језика како би се утврдило да ли кандидати поседују довољан ниво познавања језика.

РК сматра да одговор не задовољава, јер је потребно за студијски програм дефинисати очекивања везано за знање страног језика и предочити их кандидатима, осим тога није прихватљиво организовање наставе на страном језику без претходне акредитације програма на страном језику, и на крају потребно је навести у стандарду услове уписа.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 6 (шест).

Стандард је испуњен.

Стандард 8: *Оцењивање и напредовање студената*

РК је оценила испуњеност стандарда на основу текста у опису стандарда 8, прилога уз стандард 8, чињеница које је утврдила на основу приложених докумената које је ВШУ обезбедила, уз образложење које је изнето у даљем тексту:

Приложена је збирна листа поена по предметима које студент стиче кроз рад у настави и полагањем предиспитних обавеза као и на испиту.

Приложени су статистички подаци о напредовању студената за школску 2019/20. на студијском програму ЕП из које се примећује да је висок проценат студената (скоро 50%) обновио годину, али и да је просечна оцена на испитима била 9,72.

Приложена је књига предмета која садржи списак свих предмета за време трајања студија, са детаљним описом истих.

Приложена је одлука којом се усваја предлог студијског програма мастер академских студија ЕП на Универзитету у Београду.

Оцена студента је заснована на укупном броју поена које је студент стекао испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита, а према квалитету стечених знања и вештина. Није наведено како се изражава укупан успех студента на предмету (оценама од 5 (није положио) до 10 (изузетан-одличан)).

Рецензентска комисија је констатовала да је поднет Извештај о самовредновању високошколске установе и у њему Стандард 8. Квалитет студената. На основу поднетих докумената у извештају РК је оценила да је овај стандард самовредновања испуњен, да су

анализиране слабе и јаке тачке, да су усвојене мере и поступци за обезбеђење квалитета, као и да су дати предлози мера за побољшање овог стандарда.

РК примећује да неки силабуси значајно прелазе 1 страницу, што је предвиђен обим садржаја.

Руководилац студијског програма је навео да је дозвољени обим силабуса две А4 странице, па су силабуси у складу са траженим обимом.

РК примећује да је минималан број бодова које студент може да стекне кроз испуњавање предиспитних обавеза је 25 (у збирној листи поена је наведено 15), због чега није испуњен услов дефинисан Законом о високом образовању у погледу минималног броја поена који се стичу проверама знања у предиспитним обавезама који би требало да износи 30.

РК примећује да у силабусу предмета Припрема за завршни рад не стоје предвиђени поени за предиспитне и испитне обавезе. Документ Спецификација завршног рада није сачињен у форми силабуса. РК примећује да су циљ и исход у оквиру силабуса предмета Политика и дипломатија неодрживог развоја предугачки и конфузно написани, као и да силабус значајно премашује предвиђен обим. Генерално запажање РК у вези са силабусима предмета је да су преобимни, да је литература застарела и је потребно уложити извештај напор да се форматирају и доведу у ред, по садржају и обиму.

ВШУ наводи да су силабуси измењени у складу са захтевима РК.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 9 (девет).

Стандард је испуњен.

Стандард 9: Наставно особље

РК је оценила испуњеност стандарда на основу текста у опису стандарда 9, прилога уз стандард 9, чињеница које је утврдила на основу приложених докумената које је ВШУ обезбедила уз образложење које је изнето у даљем тексту:

У документу Контрола параметара установе наводи се да у настави на ВШУ учествује 116 наставника и 31 сарадник, што је у сагласности са наведеним у табели 9.0. Наставници запослени са 100% држе више од предвиђеног стандарда од 70% часова (96,15 %) активне наставе на наведеном студијском програму. Просечно оптерећење наставника на овом студијском програму је 1,35, а сарадника 1,13 часова. Наставу на студијском програму изводи укупно 15 наставника, од чега 14 наставника са пуним радним временом и 1 наставник ангажован по уговору, што се види из приложене табеле 9.1.а, као и табела 9.2, 9.4. и 9.8. која даје збирни преглед броја наставника по областима, и ужим научним или уметничким областима ангажованих на студијском програму. На студијском програму је ангажовано 4 сарадника запослених са пуним радним временом, што се види из приложене табеле 9.5. У установи нема наставника чије је појединачно оптерећење у установи и у другим ВШУ у Србији веће од 12 часова. Просечно износи 4,75 а највише 8,21. Просечно оптерећење сарадника на установи је 6,81, највише 12,57, а на студијском програму просечно оптерећење сарадника је 1,13.

Приложен је Правилник о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду (прилог 9.8.). У моменту подношења документације сви наставници и сарадници имали су законски регулисан радноправни статус и одговарајуће научне и педагошке компетенције за поверена задужења у процесу извођења активне наставе.

РК примећује да неки наставници у звању редовног професора немају радове на међународној листи (Зоран Кинђић, изабран у звање 2017, Вукашин Павловић, емеритус, Веселин Кљајић, изабран 2016, Драган Симић, изабран у звање 2009.). У Правилнику се наводи да је за звање редовног професора потребно да кандидат има објављен један рад из

категорије M21, M22 или M23 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира, као и објављен један рад из категорије M24 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије M21, M22 или M23 може, један за један, да замени услов из категорије M24 или M51. Остали наставници и сарадници испуњавају услове за избор у звање утврђене законом.

Током посете објашњено је да су сви редовни професори изабрани у складу са важећим правилима на Универзитету у Београду у тренутку избора. Напоменуто је такође да Универзитет има посебне листе часописа које мењају одређене радове са листе M20 што је пракса коју је Универзитет увео за све своје факултете из ДХ поља. Такође, наведени професори су изабрани пре 5 и више година што не значи да нису објавили радове у часописима из наведених категорија већ да су у свој картон ставили радове новијег датума.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 7 (седам).

Стандард је испуњен.

Стандард 10: Организациона и материјална средства

РК је оценила испуњеност стандарда на основу текста у опису стандарда 10, прилога уз стандард 10, чињеница које је утврдила на основу приложених докумената које је ВШУ обезбедила, а које говоре у прилог томе да за извођење мастер студијског програма ЕП постоје одговарајући просторни капацитети, који су опремљени потребном опремом за савремено извођење наставе, као и да постоји адекватан библиотечки фонд и уџбеничка литература, неопходна за редовно одвијање наставног процеса.

За реализацију студијског програма ЕП на Факултету политичких наука Универзитета у Београду користи се целокупан расположиви простор Факултета, који чини укупно 8.710,16 m², од чега је за извођење наставе у употреби 3.929,81 m². Имајући у виду чињеницу да на Факултету студира 2.690 студената, односно да је обезбеђено 3,24 m² бруто простора по студенту, може се констатовати да за извођење наставног процеса постоји довољан простор, с обзиром да је испуњен стандард од најмање 4 m² бруто простора по студенту, односно од 2 m² по студенту за извођење наставе по сменама.

На Факултету политичких наука за извођење наставе се користе амфитеатар са 280 места, 20 слушаоница, 17 учионица, као и компјутерска лабораторија. Сходно наведеном, може се рећи да су обезбеђене просторије за извођење наставе за студенте мастер програма ЕП, као и библиотечки простор и читаоница у складу са потребама образовног процеса.

За извођење студијског програма ЕП ангажовано је укупно 15 наставника (од којих је 1 наставник ангажован по уговору) и 4 сарадника који су у установи ангажовани са 100% радног времена. У оквиру Факултета за све наставнике и сараднике је обезбеђен 61 кабинет, укупне површине 1.028,50 m². Имајући у виду да је у оквиру факултета ангажовано укупно 116 наставника (од којих је 3 наставника са непуним радним временом и 28 наставника у допунском раду) и 31 сарадник (од којих је 1 са непуним радним временом и 4 у допунском раду), може се констатовати да је обезбеђен адекватан радни простор за наставнике и сараднике. Сви наставнички кабинети, канцеларије, као и просторије студентских организација су климатизоване и опремљене рачунарима и другом неопходном опремом.

Факултет је обезбедио и неопходну техничку опрему за спровођење квалитетног наставног процеса, засновану на информационо-комуникационим технологијама (скенери, штампачи, фотокопир апарати, видео пројектори, интерактивне паметне табле). Поседује и рачунарску учионицу са 21 рачунаром, и непрестано ради на увећању функционалих

капацитета и на модернизацији, како би студентима омогућио квалитетну наставу. Укупан простор Факултета покривен је EDUROAM сервисом, као и RCUB мрежом за приступ интернету, који су на располагању студентима и запосленима на Факултету, а интегрисан је и нови Сименсов телекомуникациони систем на мрежну инфраструктуру.

Факултет је доставио све потребне табеле и прилоге Стандарда 9 за установу, те се на основу истих може потврдити да за извођење мастер програма ЕП за 25 студената постоје адекватни просторни капацитети, који су опремљени опремом неопходном за савремено извођење наставе.

Библиотечки фонд Факултета садржи преко 67.000 библиотечких јединица, чему се може додати и електронски приступ библиотечким базама података: Political Science Complete (450 часописа, 350 електронских књига, 50.000 научних чланака са конференција), 34 електронске књиге издавача Оксфорд и 12 часописа издавача T&F. Осим тога, преко академске мреже Факултет има приступ KoBSON сервисима, односно десетинама хиљада часописа (35.000) и електронских књига (160.000). Студентима студијског програма ЕП на располагању су 123 библиотечке јединице релевантне за њихов програм. Сходно наведеном, може се рећи да је обезбеђен задовољавајући обим библиотечког фонда, потребан за реализацију наведених мастер студија.

Факултет има усвојен Правилник о наставној литератури Факултета, на основу којег се уређује поступак одређивања наставне литературе за извођење наставе, издавачка делатност, као и систематично праћење и оцењивање квалитета наставне литературе. Студентима студијског програма ЕП доступно је 68 уџбеника, док су сви обавезни предмети покривени књигама предавача тих предмета, или других аутора, практикумима, као и књигама на страним језицима или другом врстом литературе. Сва литература је унапред позната и објављена на сајту Факултета. Стога се може рећи да је обезбеђена покривеност свих предмета одговарајућим уџбеницима, литературом, училима и помоћним наставним средствима.

Приложена је листа просторија са површином ВШУ, листа опреме за извођење студијског програма, листа библиотечких јединица које су релевантне за извођење студијског програма, листа уџбеника доступна студентима на студијском програму, као и листа покривености обавезних предмета литературом. Такође, приложен је доказ о власништву, извод из књиге инвентара, као и изјава о поседовању информационе технологије примењене у наставном процесу и раду факултета.

У Извештају о самовредновању Установе за период 2017–2020. године, који је достављен у документацији и јавно доступан на Факултету, Стандард 9, 10 и 11 разматрани су узимајући у обзир све јаке и слабе стране, као и могућности и претње, уз оцењивање и прикупљање података путем анкета. Стандард 9, који се односи на квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса је испуњен, а предложено је планирање нових набавки на годишњем или полугодишњем нивоу, и рад на унапређењу постојећих и нових уџбеника, као и библиотечких и информатичких ресурса. Стандард 10, везан за управљање високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, оцењен је као задовољавајући; препоручено је увођење обавезног усавршавање ненаставног особља и доношење плана развоја запослених. Стандард 11, који се односи на квалитет простора и опреме, сматра се испуњеним; предложено је даље проширивање постојећих просторних капацитета, опремање новодограђеног простора и адаптација старог дела зграде, као и продужетак планске набавке ИТ опреме.

Током пандемије ВШУ је предавачима обезбедила техничку подршку за одржавање онлајн наставе.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 10 (десет).

Стандард је у потпуности испуњен.

Стандард 11: Контрола квалитета

Оцена испуњености стандарда 11 и образложење оцене су дати на основу текста у опису стандарда 11, табела и прилога уз стандард 11, чињеница које је РК утврдила током посете и докумената које је установа обезбедила на захтев РК током и после посете. Рецензентска комисија је оценила испуњеност овог стандарда оценом ---- уз образложење како следи.

У материјалу за акредитацију студијског програма поднет је Извештај о самовредновању у коме су анализирани: Стандард 1. Стратегија обезбеђења квалитета, Стандард 2. Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета, Стандард 3. Систем обезбеђења квалитета, Стандард 5. Квалитет наставног процеса, Стандард 6. Квалитет научно-истраживачког и стручног рада, Стандард 13. Улога студената у самовредновању и провери квалитета и Стандард 14. Систематско праћење и периодична провера квалитета.

Високошколска установа је поднела следећу листу докумената везаних за квалитет и контролу квалитета:

- Прилог 11.1. Извештај о резултатима самовредновања ВШУ за период 2017-2020, без извештаја о резултатима самовредновања студијског програма;
- Прилог 11.2. Јавно публикован документ Стратегија обезбеђења квалитета;
- Прилог 11.3. Правилник о уџбеницима;
- Прилог 11.4. Извод из Статута установе којим регулише оснивање и делокруг рада комисије за квалитет; као и
- Табелу 11.1. Листа чланова комисије за контролу квалитета (у комисији се налази 11 чланова и само један студент и то студент продекан, што је мање од потребних 20%, учешће студената од стране РК је процењено као недовољно активно, уз нејасну ситуацију око спровођења студентских анкета).

Извештај о самовредновању, Акциони план Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада, Правилник о обезбеђењу и унапређењу квалитета рада се налазе на сајту ВШУ. Према овим документима, предвиђено је да се контрола квалитета студијског програма МАС ЕП спроводи редовно и систематично путем самовредновања и спољашњом провером квалитета. Такође, ВШУ обезбеђује студентима учешће у оцењивању и осигурању његовог квалитета, тако што је један представник Студентског парламента обавезни члан Комисије. Увидом у табелу 11.1. РК је закључила да је у контроли квалитета студијског програма МАС ЕП на задовољавајући начин обезбеђена активна улога студената и њихова оцена.

Међутим, у процени квалитета рада ВШУ за период 2017-2020. године учествовало је 60% запослених у настави и релативно мали проценат запосленог ваннаставног особља. Такође, предвиђено је да се контрола квалитета рада ВШУ обавља у унапред одређеним временским периодима који за самовредновање износи највише три године, али извештај о самовредновању за период 2011-2016. године није урађен, те се у стандарду 2 Извештаја о самовредновању наводи да ВШУ није у могућности да одреди ниво квалитета рада, да прати промене истог, као ни да отклони недостатке.

Као једна од главних мана у оквиру стандарда 3. се наводи да се чињеница да се Комисија за процену квалитета на нивоу ВШУ састаје само у време обраде података евалуације педагошког рада наставника и углавном се бави резултатима евалуације истог.

Такође, примећује се да резултати до сада спроведених анкета нису баш задовољавајући иако се наводи да јесу. Наиме, просечна оцена на скали од 1 до 10 за квалитет предавања на основним академским студијама износи 6,91, а за квалитет вежби 7,08, док просечна оцена на скали од 1 до 10 за квалитет предавања на мастер академским студијама износи 8,19, а за квалитет вежби 5,92.

Такође, приметно је ниска просечна оцена који су студенти дали за стечена теоријска и практична знања у табели у оквиру стандарда 4. Извештаја о самовредновању. Како се испоставља, ниво практичних знања за сва три нивоа академских студија је оцењен од 4,10 до 5,92.

У оквиру предлога мера у стандарду 5 се наводи да се разматра увођење извештаја о одржаној настави који подразумева попуњавање и подношење стандардизованог евиденционог листа једном месечно/по семестру на свим нивоима студија, па РК поставља питање о каквом се извештају ради.

У одговорима РК током посете појашњено је како би подразумевани Извештај изгледао и шта би у себе укључивао.

У оквиру стандарда 13. се наводи да још увек нису јасно дефинисани поступци и корективне мере у случају неиспуњавања стандарда у областима које се проверавају у процесу самовредновања, а које су процењиве од стране студената. Руководилац студијског програма је навео да је у урађеној SWOT анализи овај аспект самовредновања обележен као неодговарајућ и у наредном периоду радиће се на његовом побољшању.

Руководилац студијског програма наводи да је у поднетој документацији достављен Извештај о самовредновању за Установу. У међувремену је урађена самоевалуација свих студијских програма. У допуни документације се налази Извештај о самовредновању за МАС Еколошка политика. Такође је достављен Извештај о спољашњој провери квалитета који је КАПК спровео 2014. године.

Имајући у виду све наведено, РК препоручује да се уведе редовна контрола квалитета студијског програма МАС ЕП што подразумева редовно и систематично праћење његове реализације и предузимање мера за унапређење квалитета у погледу курикулума, наставе, наставног особља, оцењивања студената, уџбеника и друге литературе.

ВШУ ће све препоруке РК изнети на седници Наставно-научног већа Универзитета у Београду – Факултета политичких наука и Управа ће разматрати на који начин могу бити спроведени у пракси.

РК је испуњеност овог стандарда оценила оценом 6 (шест).

Стандард је испуњен.

ПРЕПОРУКЕ

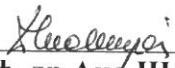
- Упознати наставнике и сараднике са стандардима за акредитацију и стандардима и поступком самовредновања (на седницама Катедре, Наставно-научног већа ВШУ, од стране Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета);
- Упознати наставнике и сараднике са ЕСПБ водичем, методологијом дефинисања студијског програма и курикулума, начином писања исхода учења (когнитивни, афективни и психомоторни домен), методама стицања, изградње и унапређења компетенција студената, методама активне наставе и учења и методама вредновања студентских постигнућа;
- Дефинисати услове уписа који се тичу познавања страног језика;
- Извршити поновно разматрање и конструктивно усаглашавање садржаја предмета, метода стицања, изградње и унапређења компетенција студената и литературе;
- Унапредити евалуацију на начин да се дође до информација које су потребне да би било спроведено унапређење студијског програма и да резултати анкета буду задовољавајући током наредних година.

На основу наведеног, поступајући у складу са чланом 21, став 1, тачка 1 Закона о високом образовању, којим је прописано да Комисија одлучује о захтеву за акредитацију и спроводи поступак акредитације установа и студијских програма у области високог образовања, Комисија је на седници одржаној 21. 04. 2022. године једногласно одлучила као у диспозитиву овог решења.

Достављено:

- високошколској установи
- архиви

Председник Комисије

Проф. др Ана Шијачки

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Национално тело за акредитацију
и обезбеђење квалитета у високом образовању

Број: 612-00-00281/9/2021-03

Датум: 27. 04. 2022. године

Булевар Михајла Пупина 2

Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА
БЕОГРАД

Примљено: 6. 5. 2022			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	875/2	1	1

На основу члана 23, став 9, тачка 1 Закона о високом образовању („Сл. гласник РС”, бр. 88/17, 73/18, 27/18 – др. закон, 67/19, 6/20 - др. закони, 11/21 – аутентично тумачење, 67/21 - др. закон и 67/21) и Решења Комисије за акредитацију број 612-00-00281/8/2021-03 од 21. 04. 2022. године, Национално тело за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању издаје

У В Е Р Е Њ Е

о акредитацији студијског програма

Мастер академске студије (МАС) – Еколошка политика, за који је Захтев за акредитацију поднела високошколска установа **Универзитет у Београду – Факултет политичких наука**, са седиштем у Београду, у улици Јове Илића бр. 165, ПИБ: 101746499, Матични број: 07028121.

Имајући у виду да је Установа испунила све стандарде за акредитацију студијског програма прописане Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Сл. гласник РС” бр. 13/19, 1/21, 19/21), студијски програм **Мастер академске студије (МАС) – Еколошка политика** је акредитован у оквиру образовно-научног поља Друштвено-хуманистиче науке и научне области Политичке науке, за упис **25 (двадесет пет) студената** у седишту Установе.

Достављено:

- високошколској установи
- архиви

ДИРЕКТОР

проф. др Јелена Кочовић